

Suojeluvastuu, Suomen politiikkalinjaus 2016

1. Suojeluvastuulla (*Responsibility to Protect, RtoP* tai *R2P*) tarkoitetaan kullekin valtiolle erikseen ja kansainväliselle yhteisölle yhteisesti kuuluvaa vastuuta joukkomittaisten julmuusrikosten (joukkotuhonta, sotarikokset, rikokset ihmisyyttä vastaan, etninen puhdistus) ehkäisemisestä, torjumisesta ja niihin puuttumisesta.
2. Suojeluvastuu ei ole oikeudellinen käsite. Se ei luo uusia oikeudellisia velvoitteita, vaan tukeutuu olemassa oleviin kansainvälisen oikeuden normeihin, jotka suojaavat ihmisarvoa ja yksilöiden fyysistä koskemattomuutta, ja pyrkii vahvistamaan niiden tehokasta toimeenpanoa kaikissa olosuhteissa. Suojeluvastuun toimeenpanossa tulee aina noudattaa kansainvälistä oikeutta.
3. Suojeluvastuun edistäminen on yksi Suomen YK-politiikan painopisteitä. Suomi pyrkii YK:ssa suojeluvastuun käsitteen vakiinnuttamiseen, sen laajan hyväksyttävyyden vahvistamiseen ja tehokkaan toimeenpanon turvaamiseen. Suomi tukee pyrkimyksiä rajoittaa veto-oikeuden käyttöä silloin, kun kyseessä on joukkomittaisten julmuusrikosten estäminen tai torjuminen.
4. Suomi tukee YK:n pääsihteerin suojeluvastuun ja joukkotuhonnan ehkäisyn erityisneuvonantajien toimintaa ja osallistuu alueelliset rajat ylittävien suojeluvastuun ystäväryhmien toimintaan New Yorkissa ja Genevessä. Suomi osallistuu myös kansallisten suojeluvastuuyhdyshenkilöiden verkoston toimintaan. Kansallinen suojeluvastuuyhdyshenkilö toimii ulkoasianministeriössä.
5. Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa aktiivista tukeaan suojeluvastuun edistämiseksi ja panostaa alueelliset rajat ylittävien kumppanuuksien luomiseen ja edistämiseen. EU:n tulee käyttää olemassa olevia varhaisvaroituksen, kriisinhallinnan, kehityspolitiikan ym. välineitään tehokkaasti joukkomittaisten julmuusrikosten ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Suomi tukee EU:n suojeluvastuuyhdyshenkilön toimintaa.
6. Suomi korostaa suojeluvastuun toimeenpanossa ennalta ehkäiseviä toimia samoin kuin kansainvälistä yhteistyötä, joilla vahvistetaan valtioiden valmiuksia estää ja torjua joukkomittaisia julmuusrikoksia. Avainasemassa ovat konfliktien ennaltaehkäisy, rauhanvälitys, tuki hauraille valtioille, oikeusvaltiorakenteiden ja kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen, naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksien vahvistaminen samoin kuin muut ihmisoikeuksien kunnioitusta vahvistavat toimet, ihmisoikeusmekanismien tuottaman analyysin parempi huomioonottaminen ja käyttö sekä rankaisemattomuuden vastainen työ.
7. Suomi ei kuulu suojeluvastuun kannalta korkean riskin maihin, mutta syrjäytymisen ehkäisy, vähemmistöjen asema, sekä maahanmuuttokysymyksiin liittyvien vastakkainasettelujen kärjistymisen estäminen ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin torjuminen vaativat panostusta sekä valtionhallinnolta että järjestökentältä. Kotimaassa työ suojeluvastuun edistämiseksi on ennaltaehkäisevää. Suomen kansallisilla toimintamalleilla voi lisäksi olla kansainvälisesti mielenkiintoa ja merkitystä suojeluvastuun toimeenpanon 'parhaina käytäntöinä'.